

Retourtje Rügen, terug over Deense wateren

Met de Lemmeraak de *Strinda*, deel 3

Tijd om het prachtige Rügen achter ons te laten en terug te keren. Eens zal het onstuimige weer luwen, dus laten we de route via Hanzestad Lübeck naar de Elbe voor wat het is en hebben koers gezet naar Denemarken: lange bruggen die eilanden verbinden, kleine havens en glooiend landschap, en weer het Kieler kanaal.

Klintholm is een gastvrije, maar beslist geen goedkope haven. De wind is O-ZO kracht 4-5, er staat een stevige zee. In de havenkom hijsen we fok en grootzeil met enkel rif, dan kiezen we het ruime sop. De kop duikt in de golven. Het water spat alle kanten op. We sturen oost om Møn, langs het krijtklif. Aan lagerwal van de Oostzee speelt de zee echt op, maar naarmate we verder van de kust komen worden de golven minder stijl. We zetten toch maar de kluiver bij. Dat maakt het overstag gaan makkelijker. Tot voorbij het klif moeten we op aan de windse koers volhouden. Het sturen is zwaar. Op nog geen honderd meter van de rotskust zien we een stootwil van boord glijden, kennelijk niet goed vastgezet. De visstokken zijn niet ver van ons weg en we besluiten niet van de koers af te wijken. Als we voorbij het klif afvallen is de kleur van het water: jade groen. Tussen de platen en op ondieper water is de golfhoogte minder. Er valt weer een regenbui. Het zicht wordt snel minder, maar is nog goed genoeg om de vele visstokken bij Nyord te kunnen ontwijken. Aan bakboord is de

smalle haveningang gemarkeerd door een rood licht en dat helpt wel om de haven veilig binnen te kunnen lopen. Het oude vissersdorp Nyord lag tot 1968 op een eiland. Tot die tijd voorzag de gemeenschap zich volledig in de eigen behoeften. Nu is daar het toerisme bij gekomen. Af en toe schijnt de zon. In buien trekt de wind wat aan. We wandelen over de weg door het buiten-

De haven van Nyord.

dijkse zilte wetland naar een uitkijktoren en zijn voor de lunch terug aan boord. Op de kant wordt een lunchtafel gedekt. Een horde Optis doet de haven aan. De jeugd stapt aan wal en schuift aan bij de maaltijd. Een Engelstalig weerbericht op

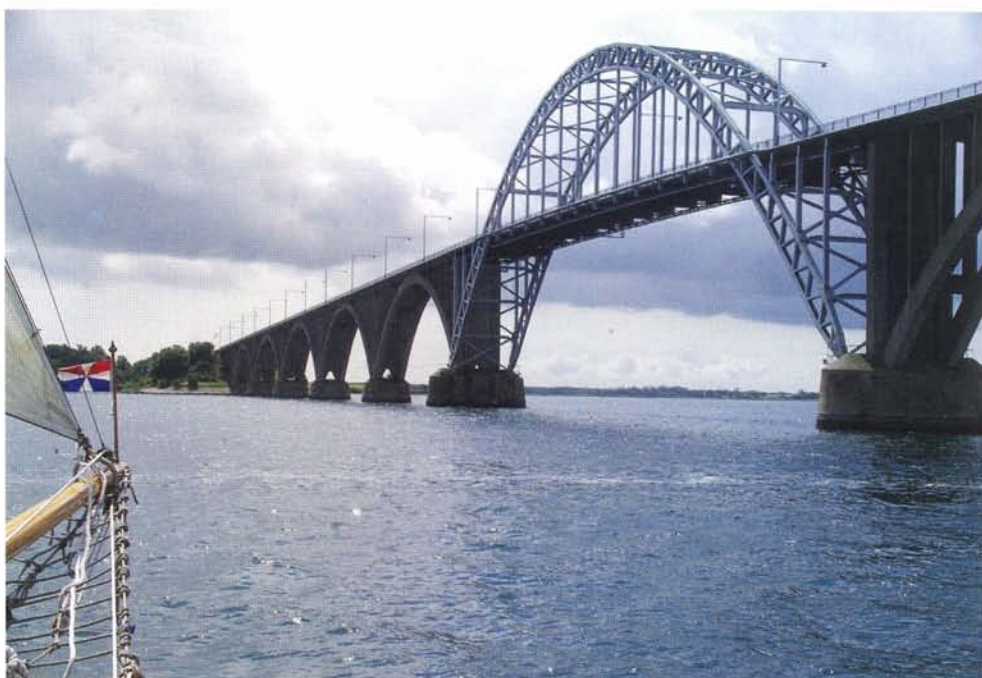
de Deense marifoon is er niet. Wij varen uit en worden door een regenbui overvallen. Zonder kluiver en ongereefd zit de gang er bij ruime wind goed in. Na een mooi uur varen leggen we aan in de stad Steege, nog steeds op Møn. De gemeentehaven is een goede ligplaats, gezellig is het er niet. Vertier is er wel in de winkelstraat. Op dinsdag is er markt. Gåbense is ons volgend doel. Met de heersende zwak tot matige W-NW wind lijkt dat haalbaar. Buiten de geul, die door ongenummerde boeien met borsteltjes wordt aangegeven staat genoeg water en dus kruisen we op naar de brug. Het rustige weer kan tijdelijk zijn. Lyngby radio op kanaal 16 kondigt een extra windwaarschuwing aan: windsterktes van 14 tot 18 m/s, vrij vertaald zo'n 7 tot 8 Bft. Wij merken er weinig van, moeten het doen met af en toe een zuchtje wind uit alle hoeken. Soms dobberen we, dan weer komen we op zeil in de goede richting. Het passeren van de tweede brug vinden we spannend. We hebben maar een meter of 17 nodig, maar toch. De opgegeven hoogte van 20 meter zou voldoende moeten zijn en dat klopt. Opgelucht koersen we aan op de haven van Gåbense als de wind het helemaal af laat weten. Buien komen ons uit zuidelijke richting tegemoet, dus leggen we het tuig maar weer omlaag en buigen af naar Vordingsborg, daar waar de zon schijnt, daar waar op het havenkantoor een Deens weerbericht hangt zonder stormwaarschuwing. Bij het krieken van de dag staat er een stevige bries uit westelijke richtingen en die zal

in kracht toenemen. Onze inschatting is dat met ruime windse koers een tocht naar Femø voor ons wel haalbaar zou moeten zijn, maar dat blijkt gaandeweg niet te kloppen. We hebben ons toch wat vergist in de schaal van de kaart en de wind draait. Zeker 5 uur aan de wind varen lijkt onder de heersende omstandigheden voor ons bij nader inzien geen optie. We zoeken de haven van Gåbense op en krijgen op de valreep toch nog een stormwaarschuwing door: 8 Bft.

Tot voorbij het klif moeten we op aan de windse koers volhouden

De haven van Gåbense stinkt naar rotte eieren. Diep is het er niet. We krijgen de sleutel van het verenigingsgebouw, de kantine en van twee fietsen. Ook hier heeft de storm een stempel

Opkruisen en onder de brug door.

gedrukt. Het zand van het strand ligt onder een dikke laag opdrogend wier. Op de radio hebben we nu een Duits weerbericht gevonden. Voor het eerst in tijden krijgen we wat mee van het nieuws. Vaag kunnen we Delta Papa 07 op de marifoon ontvangen; geen stormwaarschuwing. We schuiven een enveloppe met inhoud in een brievenbus en houden het uitzicht op twee grote bruggen voor gezien. Tegen wind en stroom, maar lekker in het zonnetje stomen we op naar Femø. Op de kaart staat vlak bij de oostkust van het eiland een waterdiepte van minstens 1.50 meter aangegeven, maar in werkelijkheid lijken stenen en wervelden akelig dicht onder het schip door te schuiven. Het water is zo helder dat je de bodem kunt zien. Het eiland Femø is 11 km in doorsnede en heeft 36 km wegdek. Dat heb je op de fiets gauw gezien. De wegen liggen in ster-vorm, omdat in het verleden elke inwoner graag over eigen grond thuis wilde kunnen komen. De 180 eilanders wonen nog steeds verdeeld over twee dorpjes. Centraal en op het hoogste punt ligt de kerk. De enige winkel die we hebben kunnen vinden is bij de haven, daar waar het drankgelach de hele dag doorgaat.

In de avond wakkert de wind verder aan en schuilt de zon nu en dan achter wolken. In de kuip is het achter het windscherm best uit te houden. De zee heeft zich zichtbaar teruggetrokken. Het water staat zo laag, dat we gemakkelijk over het strand kunnen lopen en die kans laten we ons niet ontglippen. Wandelend langs de kustlijn verzamelen we kleine zwart-witte steentjes en maken een stootwil buit. Na 3 dagen harde wind keert de rust weer. De kopjes op het water zijn snel minder en we maken een plan om een stuk in westelijke richting te komen: Vejro, Omø of Agersø, Kaegeness, Bisserup, zelfs Nyborg komt in ons op... maar dat is wel een heel eind. Voor de zekerheid steken we een rif, maar dat kan er al na een half uur weer uit. De koers naar het waypoint van de boei bij Omø is niet bezeild. We varen aan de wind en sturen aan op een hoge schoorsteen aan de horizon. De wind neemt steeds verder af en de snelheid zakt tot beneden de 2,5 knoop. Dan is de wind op en zijn wij nog ruim 2.7 mijl van ons waypoint vandaan. We strijken de zeilen en zetten op de motor koers naar Omø. Het eiland is slechts 4.5 km² klein. In het dorpje staan mooie vakwerkhuisjes in goed verzorgde tuinen. De dorpswinkel is redelijk goed gesorteerd, onze voorraden zijn weer aangevuld. Vanaf de heuvel kun je het hele eiland overzien en aan de horizon ligt de brug over de Grote Belt. De wind blijft in de west hoek en zal vast wel weer toenemen. Het lijkt verstandig om de luwte van de kust van Fuenen op te zoeken. We hijsen vol tuig, maar door stroom en weinig wind drijven we zuid uit. Weer moeten we bakzeil halen. De eerste twee uur van de over-

Lopen langs de kust die bezaaid is met rotsen.

steek van de Grote Belt moet maar op de motor. En dan modderen we met halen en brengen, hollen en stilstaan, wind uit westelijke richtingen in de richting van Lundeborg, waar donkere wolken zich samen pakken. We worden min of meer overvallen door een harde windstoot gevolgd door een droge donderslag. In allerijl schieten we onze reddingsvesten aan en in een oogwenk liggen fok en kluiver op het dek. Twee donderklappen verder vertrouwen we het weer echt niet meer. De motor gaat aan; op naar Lundeborg. Een grijze regenachtige dag volgt. De jol is weer schoon en droog, de wind is west, 3-5 Bft. Volgens onze berekeningen loopt de stroming zeker tot in de middag in zuidelijke richting. De kans op een mooie zeildag is groot. En toch willen we eerst diesel tanken bij de zelftank. De Deense gebruiksaanwijzing is voor ons wat lastig

De harde wind houdt ons op het eiland en in de haven.

Boeien worden soms bijna onder water getrokken.

te volgen. We voeren het apparaat 400 kronen en ontvangen een tegoed bon; geen diesel dus. De dame van de kiosk is zo aardig om ons te hulp te schieten waardoor we toch met volle tank en vol tuig op weg gaan naar Strynø. Wind en stroming nemen in de loop van de dag verder toe. Het gaat hard genoeg en we besluiten de kluiver weg te halen. Bij de brug is het even zoeken naar boeien, en dan is de koers naar Strynø niet meer bezeild, dus strijken we de zeilen. Het laatste stukje varen we op de motor en na 3 uur varen leggen

Er is gevaar voor instorting.

we aan op een wrakkige kade van een vervallen haven. In de avond gaat de wind liggen. De sfeer op het eiland is gemoedelijk, weinig toeristisch. Ook op Strynø komen alle geasfalteerde wegen uit in het dorp. Op het land wordt geploegd en geoogst. In het omringende water wordt gevist. Naast de grote kerk staat een schitterend vakwerkhuis, maar er is ook achterstallig onderhoud en leegstand in het dorp. Het is of de tijd er stil staat. Roestige ringen bij de aanleg van de pont getuigen van het tegendeel. In de vroege ochtend staat op de havenkade een file: 10 auto's rijden achterwaarts de pont op.

Aan het begin van weer een nieuwe dag staat er een mooi NW windje. Met hulp van de GPS zeilen we de verkenningston van de vaargeul richting Avernakø aan, maar al in het zicht van Dreijø valt de wind weg. We vallen af naar de haveningang, strijken de kluiver en dan komt er weer een zuchtje wind en herzien we ons besluit. Ons zeilen wordt met alle winden meedraaien tot de volgende windstille toeslaat, donkere wolken zich samepakken en we toch weer moeten besluiten de zeilen te strijken. Met een grote stroom andere Nederlandse schepen lopen we onze laatste Deense haven binnen, Søby op Aero, een lawaaiig ietwat karakterloze haven. Het zit ons even niet zo mee. De wind draait naar zuid. Met weer kans op regen en onweer in de loop van de volgende dag verlaten we de haven. Als we onder zeil een zuidelijke koers varen komt een nieuwe windwaarschuwing door: in buien 7 Bft. We experimenteren nog wat met een leeflijn, maar krijgen dan vooral haast om bij de oostkust van Jutland te komen en zetten met motor door. Als de wind echt begint aan te trekken zien we het rood witte torentje op de hoge wal. De harde wind blijft, maar de zee kalmeert en de motor gaat uit. Nog voor de ingang van de Schlei is de kluiver gestreken en een rif gestoken. Dan kleurt de lucht donker en dient de eerste vlag zich aan. De *Strinda* maakt een onverwachte schuiver. We

scheppen zo'n 5 emmers water, maar dan richt het schip zich weer op. Terwijl het water weg stroomt door de buizen van de zelflozende kuip, besluiten we dan maar op een dansend schip af te tuigen. Op de motor zoeken een rustig plekje in de luwte op. Het anker valt in het zicht van Maasholm.

In de loop van de nacht neemt de wind af. Bij het aanbreken van de dag staat er een matige wind uit alle hoeken. Wat we ook proberen, de koers tot aan de hoekboei van het Sperrgebiet is niet bezeild. Over de marifoon horen we een medewatersporter roepen, hij meent dat zijn schip in het vrije water in aanvaring is gekomen met een mijn. Zorgvuldig sturen we buiten het militaire oefenwater en ontdekken in 3,5 uur dobberen een voordeel van windstille op de Oostzee. In het vlakke water zien we bruinvissen. We naderen Kiel, een feest van herkenning. De Nederlandse chartervloot zet de toon. We vinden een ligplaats in de haven van Möltenort, tegenover de ingang van het Kieler kanaal. Een havenfeest overschreeuwt ons afscheid van de Oostzee. Het is

De hoekboei van het sperrgebiet.

15 juli 2007. De echo van stemmen van een kinderkoor klinkt tot over de steigers. Een niet al te beste band zorgt ook voor toeloop en vuurwerk op het strand maakt de feestvreugde compleet. Aan alles komt een eind. We zijn op de weg terug, morgen varen we in het Kieler Kanaal... zo'n 6 uur varen tot het Gieselau kanaal waar we vast maken voor de sluis naar de Eider. Nog eens goed 2,5 uur varen en we vinden een plekje in de binnenhaven van Brunsbüttel, van waar we de scheepsbewegingen in de grote sluisen goed kunnen volgen.

We ontmoeten kennissen uit Woudsend, maar van een gezellig samenzijn met elkaar komt het niet. Als we van boord zijn wordt ons schip aangevaren en dat eist tijd en aandacht op. Na de sluis scheiden onze wegen. Wij varen in 2 uur op de motor naar Otterndorf, zij zetten koers naar Cuxhafen.

Nu krijgen lange termijn weersvoorspellingen onze interesse. We luisteren een radio weerbericht en informeren telefonisch bij het thuisfront wat er staat op de website van de windguru en concluderen dat het weerbeeld rustig lijkt. Er zit wind uit oostelijke richting in de lucht, maar die kan wel gaan toenemen. In de bladstille ochtend staan we vroeg op om gebruik te maken van het tij. Het weer ziet er goed uit. Het is heilig, maar boeien en grote scheepvaart zijn duidelijk te zien. Na 2 uur varen passeren we Cuxhafen en komt DP 07 door. Het belooft op de Elbe en tot Helgoland een rustige dag te zijn. Met de stroom mee en op zeil worden we als een dronken tor naar zee gevoerd. De motor gaat weer aan en de snelheid loopt op van 3 naar 9 knopen. Bijna 3 uur later draait de stroom om en buigen we af naar de Harle. Zeilen zit er weer niet in. We zetten de motor zelfs een tandje harder om in het zeegat bij Wangeroog nog de stroom mee te kunnen pakken. Bruinvissen komen aan de oppervlakte. En we pakken een peddel uit de Noordzee op. Na 9,5 uur varen ronden we de Harle. Een frisse oostelijke wind steekt op, maar aan het eind van zo'n lange dag varen hijsen we voor een laatste uurtje geen zeil. Terug in Wangeroog te zijn voelt wat vreemd. We hebben nog een week vakantie en niet direct een doel. Het is het weer dat ons de keuze bepaalt en tevens beperkt. Gezellige mensen en onstuimig weer binden ons aan het eiland. Wadvaarders onder elkaar hebben altijd wat te vertellen en het wad doet de rest. Het immer veranderend waddenlandschap blijft boeien. De jongere generatie van de familie vaart het schip graag terug naar de thuishaven.